

GYULAFEHÉRVÁRI HIRLAP

POLITIKAI, SZEPIRÓDALMI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP. — MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER: VASÁRNP.

Szerkesztőség: Apaffy-utca 16. szám.	Felelős szerkesztő: Dr. ROSKA MIKLÓS.	Kiadóhivatal: Papp György könyvnyomtató intézete, hová a hirdetési díjak küldendők.
Előfizetési ára Egész évre 8 K., félévre 4 K., negyedévre 2 K. Egyes szám ára 20 fill.	Kiadó: PAPP GYÖRGY.	Hirdetések díjszabási árban számíttatnak. — Nyilttér sora 50 fillér.

Magyar birtokpolitika.

Magyarország területén a legutóbbi évek, sőt mondhatnók évtizedek óta szokatlan forrongás észlelhető, mely forrongást nemzetgazdasági szempontból értve és vizsgálva, lehetetlen valamely komoly, mélyenfekvő közgazdasági baj jelenlétét észre nem venni, mely káros közgazdasági jelenség következményeiként mutatkozik a kivándorlás veszedelmének mérhetetlen következményü elfajulása, a nemzetközi tanok és felfogások rohamos terjedése. Főleg ez utóbbi körülmény nem mint megdönthetetlen erő, csupán mint számottevő jelenség és mint valamely mély gyökerű kóros jelenség következménye, készíti a kutató elmét az eredő feltárására, vagy legalább is kutatására, melyre vonatkozólag végzett kutatások s a szerzett tapasztalatok egybevetése után aligha csalódik a figyelmes kutató, ha a mi szép hazánkban dúló és pusztító bajoknak kútforrásait a földnél s a földdel és a földbirtoklással összefüggő kérdések megoldásánál keresi.

A magyar közvélemény megszokta a multban a hangzatos jelszavakat! Ezek a jelszavak az ipar, a kereskedelem boldogításának jegyében — amint a tények igazolják, — alig haladták meg az első sorban boldogítandó székeshőváros merkantilis igényeit és határait. Év-

tizedeknek kellett elmulni, míg a magyar föld érdekeinek leghivatottabb őre és gondozója székébe oly éleslátásu férfiut sikerült találni, ki az ország széles rétegeit lázba ejtő közgazdasági forrongás indító okait nem a bársonyszék közvetlen-közelében, de künn a pusztán, künn a szabad természet ölén kutatta fel s a legjobb meggyőződés hangján állíthatjuk, hogy találta is meg.

Örömmel vehet róla tudomást minden magyar gazda, hogy a közeljövő kérdése, a helyes magyar birtokpolitika inaugurálása tekintetében megindult a munka, melynek első és igen számottevő jelensége az a körülmény is, hogy a magyar földmivelésügyi tárcza jövő évi költségvetésében már szankeciónáltatott az a 10 milliós tétel, mely az országos telepítési alap támogatásának első részletét képezi ahhoz a 100 milliós előirányzathoz, mely a legközelebb már a törvényhozás elé kerülő telepítési törvény megalkotásával, a magyar földbirtokpolitika helyes és czéltudatos fejlesztésére nyit ösvényt.

Vázlatosan érintve e kérdést, valóban elérkeztünk az utolsó órához, melyben tenni és cselekedni kell a birtokpolitika terén. Cselekedni kell pedig az immár rendelkezésre álló statisztika és tapasztalatok figyelembe vételével oly irányban, mely a helyes birtokmegosztás

felé haladva és az üzletszerűen kihasznált birtokfeldarabolási törekvéseket mai formájában visszaszorítva, intézkedések tétessének a magyarság és a magyar közgazdasági élet gerinczét alkotó kisebb birtokok alakulására.

A kultura alatt álló 49 millió hold földterületből kerekszámban 20 millió hold szőlő van ezidőszerint kisgazdák kezében. Ez a 20 millió hold föld körülbelül 2 millió 600,000 kisgazda közt oszlik meg, vagyis egy-egy kisgazdára átlagban 8 hold föld esik. 15 millió hold föld van a 100 holdon felüli birtokosok kezében és kerekszámban 14 millió holdat tesz ki a jogi személyek birtoka. Eszerint az összes magánbirtokosokra 59% száz holdon aluli kisbirtokosokra esik és csak 41% jut a 100 holdon felüli birtokokra. Ez az arányszám így ugyan nem tűnik fel kedvezőtlennek, csak az a baj, hogy a fenti 15 milliós tétel egyáltalán nem a magyar középosztály kezén van, az 59%-os eloszlás is nagyon nagy tulajdonos számot mutat, úgy hogy az eloszlás maga, mindkét kategóriában a lelegehetetlenebb. Tul-sulyban vannak ugyanis az olyan birtokegy-ségek, melyek nem elegendők egy család el-tartására, de még arra sem, hogy azokon okszerűen gazdálkodni lehessen. Bűnös dolog volt tehát a legutolsó évtized okszerűtlen par-cellázási lázának üzletszerű kihasználása, mely

T Á R C Z A.

A kép megvan . . .

A kép megvan, amit akkor adtam,
S rá is nevelsz néha az emlékre,
Csak egy szót feledtél el azóta,
Csak egy szót nem mond többé az ajkad:
„Mindörökre“ . . .

Karika.

Panama.
Irta: Déva.

Ezt a szót manapság kétféle fogalom jelzésére használják s annyira közhasználatúvá lett, hogy egyet száz ellen lehetne feltenni azzal szemben, aki ebben a minutában megtudná mondani, hogy melyik fogalomról akarok sorokat írni.

Használják ezt a szót földrajzi és használják erkölcsi, jobban mondva erkölctelenségi értelemben. Földrajzi értelemben várost, földszorost, tengeröblöt és csatornát neveznek el vele; erkölcsi értelemben pedig a sikkasztások, csalások és vesztegetések, a rászedések, hazudozások és félrevezetések tárházából merített erkölctelen eljárásokat és aljasságokat bélyegzik meg vele.

Pedig annak, hogy ezt a nevet, ami mégis egy tisztességes, törekvő városnak jelzésére szolgált és szolgál ma is, ilyen csunya vonatkozásba hozta a világ, annak sem a város, sem lakossága nem az oka és így egyáltalában nem igazságos dolog az, amit a világ a szegény Panamával és panamai lakossággal cselekszik . . . szóval ez is egy piczinyke panama.

Azaz, hogy várjunk csak egy kicsinykét s meg fogjuk látni, hogy maguk a panamaiak és maguk a panamai földterületek is . . . nem panamáztak-e eleget!

Északiés déli Amerikát az a földszoros kapcsolja össze, melyen a földrajzi Panama is fekszik s melyet panamai földszorosnak hívnak.

Ennek a földszorosnak alakja hosszukás görbe; közepén a legkeskenyebb s csakis 73 kilométer, vagyis csak olyan széles, a milyen hosszú az út a vasuton Piskitől Tövisig, avagy Aranyosgyérestől Gyulafehérvárig; ellenben hosszúsága 700—800 kilométer, azaz 3½—4-szer olyan hosszú, mint vármegyénk két legszélsőbb pontjában. A földszoros területe 86 ezer négyszögkilométer azaz 2 és félszer nagyobb vármegyénknél s azt a pazar fényűzést engedi meg magának, hogy mindkét oldalát világtenger: az Atlantitenger és a Csendes Oceán mossa, minélfogva a hajózásra és kereskedelemre nagyon kedvező fekvésű; vasútja pedig ezt még jobban elősegítheti, mert a két tengert köti össze. Az egyenlítőől észak-felé kb. 9 fokra és 20 perczre fekszik és így a leg-

melegebb éghajlat a hazája, ami ismét a földmivelés segíti elő. Lakossága 285 ezerre rug, tehát egy és félszer nagyobb mint, vármegyénkben s ebből 6000 indus.

Hajdan Kolumbia köztársasághoz tartozott, ennek volt egyik megyéje, ma külön köztársaságot alkot az Unio védelme alatt.

És ime, kérem, ezek az adatok jól lehet mindannyian igazak, valamennyien egy-egy kis . . . panamát takarnak! Bizonyítok!

Egy földdarab, olyan hosszú és keskeny alakkal, a világtengerektől oly hosszan és mindkét oldalon nyaldosva, ezeket a tengereket olyan előnyösen kapcsoló vasuttal s a partokat csipkésen bevágó öblökkel, a tengerekről a nagy forróságban jövő és üdítő szelekkel, olyan kedvező éghajlat alatt olyan dúsan hajtó növényzettel, a világot nem látott európainál azt a mély meggyőződést kelti fel és érleli meg, amit a történelem a tenger közelében lakókról, pl. a görögökről és féniekről tanít, hogy a panamaiak gazdagsága, virágzása, jóléte és boldogulása legalább is az angolokéval versenyez.

De csak látszat az egész! . . . panama! A természet panamája, mely a tapasztalatlan boldogulni vágyót előnyös látszatokkal elámítja, magához édesgeti, hogy rászedhesse.

Mert miként is áll valójában a dolog?

A mai panamai köztársaság földjéről legelső sorban azt a szörnyű tényt kell leszögeznünk, hogy

Aki egészségét vissza akarja nyerni, vagy azt megőrizni, igyék SZTOJKAI vizet!!

SZTOJKAI GYÓGY-BORVIZ lugos-sósásványviz.

Mint ÜDÍTŐ és BORVIZ felséges! ✱ GYÓGYHATÁSA PÁRATLAN! ✱ Számos kitüntetés és orvosi ajánlat! Gyomor**bajoknál!** ✱ Ideg és **czukor**betegeknél! ✱ Vese, máj és **vér**betegségeknél! ✱ Nemi **bajoknál!**

Főraktár Gyulafehérvár részére: FINGERHUT JAKAB-nál. Főképviselet Magyarország területére: Általános Bank és Takarékpénztár Kolozsvár.

csak az ilyen törpebirtokok számát szaporította akként, hogy azok tulajdonosai máig is remény nélkül küzködnek még a tényleges és teljes tulajdonjog megszerzése tekintetében.

Az egészségesebb birtok megosztás érdekében pedig a kisebb üzemek alapítására kell törekedni, akként azonban, hogy a földhöz juttatandó kisembereket fel kell vértetni a tudásnak azzal a fegyverével, amely nélkül ma már az élet harczát megküzdeni nem lehet. Mikor tehát a helyes és okszerű magyar birtokpolitika művelésére a kisgazda népgazdasági intelligenciájának emelése lehet a kiinduló pont, az ebben elért előrehaladás mérvéhez képest haladjon a törekvés is a birtokkomplexumok megosztásának előmozdítására, addig a határig azonban, hogy ez a feldarabolás részleteiben a jövő fejlődést szolgálhassa és ne csak felszecsakázása legyen ez a magyar földnek.

Nemzetgazdasági igazságként állítható fel tehát a tétel, hogy ez ország sorsának jobbrafordulása a kisbirtok megerősítésétől, a földbirtok helyes megosztásának előmozdításától függ, de e probléma megoldásánál egyrészt a fejlődésképes kisbirtok határvonalának megállapítása, másrésztől kérlelhetetlen szigor a jóindulatu cselekvés mezejére betolakodó parcellázási üzérkedés visszaszorítására, legfőként pedig a tervszerű és évtizedekre terjedő akció oly körülmények között vezetése szükséges, mely kifejezetten a magyar kisbirtok szaporodását és terjeszkedését mozdítsa elő, nehogy a túlhatott kedvezés és kedveskedés a nemzetiségi vidékek megbizhatatlan elemeinek terjeszkedését tegye lehetővé a magyarság rovására!

A nemzetiségi törekvések.

A nemzetiségi törekvések az utóbbi években fokozatosan nagyobb erővel folynak, ami annál nagyobb veszedelmet jelent, mert nem a véletlen, hanem az egyre cél tudatosabbá váló és gazdasági szervezetekre támaszkodó politika eredménye.

Mig kormányfőink banális frázisokkal tértek ki az elől a nagyon fontos, de mindamellett nem nehéz feladat elől, hogy a nemzetiségi pénzügyi, gazdasági, szociális és nemzeti kártevéseinek útját vágják, a nemzetiségi törekvések szépen megépítették

a nemzetiségi pénzügyi hálózatát, olyan kizárólagos faj alapon és határozott politikai célzattal, amely csak a legnagyobb foku kormányzati rövidlátás és indolencia mellett volt lehetséges.

És milyen eredménnyel? Alsófehér- és Krassó-Szörénymegyét, a hol a legtöbb pénzügyi intézet van, a múlt választáson teljesen hatalmukba kerítették. A választási reform következtében hatványozott módon fenyegető veszedelem talán még elég korán rá fogja bérni a kormányt arra, ha ugyan rá fogja bérni, hogy a nemzetiségi kérdés mélyére hatoljon és ne tisztán a tünetek gyógyítására, illetve elfojtására szorítkozzék, de vesse meg alapját egy céltudatos, következetes és éppen ezért hatásos politikának a nemzetiségi törekvések teljes visszaszorítására.

Egy ily politika megalapozásának első feltétele a nemzetiségi kérdés lényegének úgy általában, mint hazai vonatkozásban való tisztázása. Ez szünteti meg a fogalmak zürzavarosságát és teszi élesen láthatóvá azt a célt, a melyre nekünk állami egységünk és ezzel nemzeti létünk biztosítása szempontjából törekednünk kell és mutatja meg az utakat, a melyek a célhoz vezetnek, az akadályokat, amelyet le kell győznünk.

Harcz folyik hazánkban ezer meg ezer ponton és nem egyenlőségért, mint a nemzetiségi törekvések nagyhaju apostolai a naivabakkal elhitetni akarják, hanem kizárólagos faji uralomért. A nemzetiségi törekvéseknek nem az a céljuk, hogy hazánkban a különböző nyelvű fajok békésen együtt éljenek, egymáshoz minél szorosabban kapcsolódjanak és a közöttük levő ellentétek tompuljanak, hanem az, hogy a megfelelő elválasztó falak a magyar nyelv elcsúsztatása útján át ne töressenek, sőt a legteljesebb kulturális, gazdasági, társadalmi és politikai elkülönítés útján oly magasra emeltessenek, hogy hazánkban a népiajok különálló zárt és szervezett egységekké alakosanak, amelyek aztán ellenállhatatlan nyomással szét-tördeljenek a magyar állam évezredes történeti kereteit, helyet adván ekképpen új államalkotásoknak.

Tisztában kell lennünk végre azzal, hogy itt állameszmék küzdenek egymással, s ez csak úgy érhet véget, ha valamelyik harczolófélg végleg a küzdőtérén marad. Egyik oldalon áll a fényes történeti multu, békés fejlődésre törekvő egységes magyar állameszme, a másik oldalon állanak a tradíciók nélküli, még kiforratlan, az állami hatalmat minden ponton támadó állambontó, forradalmi törekvésű nemzeti ségi állameszmék.

Természetes tehát, hogy a nemzetiségi törekvések mindig keresték és keresni fogják a magyar állam külső ellenségeivel és azokkal a belső elemekkel való következtetést, amelyek az állam rendjének fölforgatására törekednek.

De mi a helyes politika követelménye a nemzetiségi törekvésekkel szemben?

Szükséges a vármegyéknek olyan beosztása, hogy a magyarság lekötő ereje a legteljesebben érvényesüljön és ennek folytán a nem magyarajku többséggel bíró vármegyék száma a legcsekélyebbre korlátoztassék. Szükséges, hogy minden közigazgatásnál a magyar jelleg feltétlenül érvényesüljön, hogy így a közigazgatás állandó nyomást fejtessen ki a magyarosodás fejlődése érdekében.

Szükséges végül, hogy a magyarság által lakott területeken a kis és középgazdaságok keletkezését előmozdítsuk a nagybirtok háttérbe szorításával, hogy így a magyar faj természetes szaporasága megmaradjon és a magyar területek fölszívó ereje fokoztassék. Egy ily célból ide kell helyezni az ipartelepkeket is. Helyes birtok- és iparpolitikával egy-két évtized alatt elérhetjük, hogy a magyar etnika területén fog lakni az ország lakosságának négyötöde és így nem a magyarajkuak többségét a magyarság lekötve fogja tartani.

Mindezek a gyökeres gyógyítás eszközei és épp ezért ezek mellett gondoskodni kell olyan — bár ideiglenes határu — eszközökről is, amelyek a nemzetiségi törekvéseknek a parlamentben való erőrekapását akadályozzák. Ugyancsak ezt a célt szolgálják, ha ezután azokba a kerületekbe, a melyeknek tulajdonos többsége nem magyarajku, nem küldünk pénzes zsákokat és politikai rokkantakat, mint Fehérvárra, hanem felléptetünk hazafias programmal, (ha ugyan van még ilyen) az illető néptől származókat, akik a nép nyelvét és követeléseit ismerve, a nemzetiségi agitátorokkal szemben sikerrel vehetik fel a harcot.

Amint látszik tehát, a nemzetiségi törekvések hatástalanná tétele államunk egységének megszilárdítása, nagyszabású politika eredménye lehet csak és így évtizedekre, még a nemzetiségi törekvésekkel való foglalkozás úgy a magyar kormányzatnak, mint a társadalomnak állandó szükséglete lesz. Éppen ezért e szükséglet helyes és fontos ellátására úgy az államkormányzatnak, mint a társadalomnak haladéktalanul föl kell állítania a maga ezer szemű, ezer karu szervezetét, össze kell alkotnia e hosszú és jövőnkre nézve döntő hadjárat sikeres vezetésére az állandó vezérkart, hogy nemzeti megszilárdulásunk nagy munkájában az eddigi végzetes tájékozatlanságot, ötletszerűséget, teljes tervtelenséget és kapkodást végre fölválthassa a tudás, rendszeresség és tervszerűség.

Ez szüli a határozott, ingadozást nem ismerő, következetes, folytonos és kitűzött cél felé haladó törekvést és ebben a nagy küzdelemben csakis az ily törekvés számíthat biztos sikerre.

Feldmann Arthur.

levegője félelmetesen egészségtelen. A földszorost a keleti oldalon, Colon város felől, mérges miázmákat kipárolgó mocsarak környékezik s a még forróbb levegőjű Panama város felől pedig a mocsarak helyét állandóan rothadó buja növényzet foglalja el. És így ezeken az Isten áldotta termékenységi talajokon éppen a bőségből kifolyólag a sárgaláz, a mocsárláz s más veszedelmes betegségek csirája pompásan fejlődhetik, sőt a csatorna körül és más helyeken is annyi a mocsár és rothadó anyag, hogy nem csoda, ha a munkálatok alatt a ragadós és más betegségek miatt a munkások ezrei hullottak el.

A betegségektől való állandó félelem nem teszi kellemessé az ezen helyen való tartózkodást; de ezen kívül még sok más természeti kényelmetlenséget is kénytelen itt az ember tűrni. A fojtó nehéz szag főleg a rakpartok közelében nem ritkaság, mely az ember tüdőjét üli meg; a nagy hőség az épületek között megállapodva s azok által visszasugározva, irtózatossá sűti az ember bőrét; az éjjel sem igen tud enyhülést nyújtani a forróság ellen, habár az ágy, a nyitott szobaablak a moszkítóhálójával, az örökké mozgó és szellőző „puncha” mind ezen célra vannak berendezve; sőt ráadásul a nagy melege, a város-ágyakon muzeumi gyűjteményekbe való bogárkák mászkálnak végig az izzadó emberen, melyek szűrnak, csipnek és fájdalmasan viszkető hólyagokat huznak s köztük van a moszkító is, melyet a háló nem tud teljesen elzárni; a meleg ellen végül a fürdő sem tud menhelyet nyújtani, mert ha a vizet egyenesen a csapról eresszük is, olyan meleg, hogy még jobban ellaukaszt.

Ezen földdarabocska még 1852-ben is jelentéktelen hely volt s Colon város, a régi Aspinval nem volt egyéb, mint egy túltengő növényzettel körülvett indiánus tanya; Panama város pedig

igen alárendelt kikötő-városka volt, melyben néhány ezer néger, indiánus, kínai és ezer keveréke tengette nyomorult életét a veszedelmesen gyilkos talajon.

Ezek a városok a colon-panamai vasúttal kezdetek semmiségükből kinőni, de azzá, a mivé fejlődtek a colon-panamai csatorna által lettek. És hogy a lakosság száma mennyire függ a vasúttól és csatornától, bizonyítja az, hogy mikor a panamai nagy... panama miatt a csatorna építése megszűnt, a lakosság tömegesen hagyta oda ezt az életveszélyes helyet.

Az embereket tehát csak a moloch, a pénz tartja együtt ezen a kényelmetlen, egészségtelen... panamázó helyen; az a moloch, amiért az ember így vagy úgy, de nem restel panamázni és jelen s jövő boldogulását is kockáztatni.

Innen van, hogy habár Kolumbus először Amerika ezen részén kötött ki s habár a csatorna óriási forgalmat létesített itt, a lakosság száma csak 285 ezer vagyis csak egy és félszer nagyobb, mint Alsófehérvármegyéé, holott területileg 2 és félszer nagyobb. Pedig vármegyénk sem népes.

Panamának egyik nevezetessége volna még a „Panama kalap”, ha ez is nem volna... panamázás, minthogy ezt a jóféle és jóárú kalapot nem Panamában csinálják, hanem csak... panamában, azaz jobban mondva a 10—11 szélességi fokkal délebbre fekvő „Guayaquil” városban, ott, ahol a jó magyar ember a „Restauration zum Lustigen Wiener” vendéglőben olyan „Gollascht” kap 3 kor. 60 fillérért, — amennyi pénzért ott egy egész juhott lehet venni, — a milyent 30—40 fillérért nálunk Pozsonytól Orsováig akárhol kaphatni. Nohát ha ezek nem... panamák, akkor az sem panama, hogy nálunk a pozsonyi killit Budapesten, a tordai pogácsát Toroczkón és a székelygulyást, amit a székely nem is ismer, savanyú káposztából és láthatatlan

husból csinálják. Lám-lám, nemcsak Amerikában tudnak panamázni!

Még egy másik panamázó tulajdonságot is említhetünk Panamáról. Volt eset arra, hogy a mikor a panama-coloni vasutat az utazók erősen megrohanták, három óráig tartó útért a II. osztályban 48 koronát vettek el.

De nem is csoda, hogy Panamában így tudnak... panamázni, megtanulták a csatorna építőktől a csatorna építésnél. Hogy is volt csak?

Mikor észrevették, hogy Amerika akadályozza, hogy Spanyolországból Indiába nyugati irányban egyenesen lehessen eljutni és észrevették a panamai föld keskeny voltát, az Aztek-birodalom hódítója, Cortez Ferdinánd csatornát akart rajta építeni. Ez azonban ekkor elmaradt részben azon felfogás miatt is, hogy „ezt a földszorost az Isten azért teremtette, hogy az óceánok hullámai ne legyenek lenyűgözhetők.”

A kérdést később Humboldt vetette fel s Angolország és az Unió egyszerre akarták megcsinálni. A féltékenység ennek is végét vetette s ezek az államok a megépítést a magánvállalat részére engedték át.

Ázért azonban az ügy a 70-es évekig pangott, akkor azután a kaliforniai aranyláz, mely miatt az Unió nyugati részébe óriási embertömeg vándorolt s a mely miatt a colon-panamus vasut is felépült, és továbbá a suezi csatorna kiépülése és nagyfoku jóvedelme a csatorna építését is megmozgatta. Társaságok keletkeztek, melyeknek megbízására helyszíni szemléket tartottak Türr tábornok vezetése alatt s a Lesseps Ferdinánd elnöke alatt álló társaság, majd később kitudódik, minő módokat alkalmaztak, megfizetést nyert a colon-panamai csatorna építésére.

A csatorna építését 845 millió frankra tervezték, de miután az 1881—1888 évi munkálatok alatt ennek

UJDONSÁGOK.

Gyulafehérvár, 1908. december 27.

Ünnepen.

Édes Uram Isten, világ teremője,
Kit nagy buzgósággal imádnak a hivek,
Milyen sok kéréssel jőnek ma elődbe,
Hogy mindazt ad meg nekik.

Édes Uram Isten, te tudod legjobban,
Hogy sorsával senki sincs megelégedve,
Senkinek sem elég, ami és ahogy van
S minden másként ne kellene.

Édes Uram Isten, oh te milyen jó vagy,
Hogy minden kérőnek szavát meghallgatod;
És milyen bölcs vagy, hogy csak amit telátszjónak,
Nekik meg csupán azt adod!

Ferenczi István.

— **Eljegyzés.** Thirring Gyula főgimnáziumi tanár, iglói lakos e hó 22-én eljegyezte Berreck Károly nyug. városi pénztárnok leányát Ellát. Gratulálunk!

— **Házasság.** Hedrich Richárd a salgó-tarjáni bányatársulat tisztje e hó 24-én kötött házasságot Bereczky recte Gyulafy Ilonával.

Hirsch Lőrincz mezőcsikudi lakos, tanító f. hó 29-én vezeti oltár elé Hirsch Lenkét özv. Hirsch Sámuelné m.-igeni lakos bájos leányát.

— **Városi közgyűlés.** A város képviselőtestülete e hó 23-án d. u. 3 órakor a városháza nagytermében a képviselőtestületi tagok nagy érdeklődése mellett rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlés a volt német várközségnek 1908. évi számadását elfogadta és egyúttal a vagyon felosztására a bizottság mellé kiküldötte a polgármestert is. — Dr. Cserny Béla bizottsági elnöknek és a bizottság tagjainak a közgyűlés fáradságos munkájukért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott és dr. Fejér Gerő indítványára kimondotta egyhangulag, hogy dr. Cserny Bélának a német várközség történetéről írt munkáját a közgyűlési jegyzőkönyv mellé csatolja megőrzés végett. — Az igazoló választmány azon előterjesztését, hogy Moldován Szimion rendes és Demján János póttag megválasztását megsemmisítette, tudomásul vette azzal, hogy Moldován Szimion helyére az első póttag, Müller Lajos hívandó be. — Az erdőmesteri hivatal megkeresésére, melyben a 60 évi erdővágás elfogadásáról volt szó, úgy intézkedett, hogy továbbra is a 40 éves erdővágásnál marad a város. — Id. Kovács Zsigmond városi polgárnak nagy szegénysége miatt havi 10 korona se-

gélyt szavazott meg. — A városi rendőrök nyugdíj iránti kérését beható tárgyalás alá vette s úgy határozott, hogy a tanácsot utasította, miszerint egy legközelebbi közgyűlés elé részletes javaslatot beterjeszsen a rendőrök nyugdíjára vonatkozólag. — A közpénztár rovincsolásáról szóló jelentést tudomásul vette.

— **Karácsonyfa-ünnepély.** A gyulafehérvári oapnövendékek ez évi karacsony estéjén karácsonyfa-ünnepélyt tartottak, a következő műsorral: 1. Concertouverture Richter Á.-tól. Előadta a zenekar. 2. Megnyitó beszéd. Tartotta: Tódor László. 3. Angelus pastoribus. Éneklette az énekkar. 4. Jelentés a pályamunkákról. 5. Meglepetés . . . 6. „Karácsonyi dal,” Melodráma; zenéjét szerezte Resch L. György. Előadta a szerző: Ujlaki János. 7. „Együtt — egyedül” Biró Ferencztől. Előadták: Fekete József, Gaal Dániel, Tódor László, Török István papnövendékek és Krichhof Lajos gimn. V. oszt. tan.

— **Karácsonyfa.** Mint minden évben, úgy az idén is állított fel karácsonyfát a gyulafehérvári ev. luth. jótékony nőegylet. Szegény és árva gyermekek ezuttal is többen részesültek a kegyes adományokban, miket a nőegylet ügybuzgó vezetősége fáradhatatlan utánjárással gyűjtött a karácsonyfára.

— **Borbándon** karácsonyfa ünnepély tartatott f. hó 20-án az állami óvodában nagy érdeklődés mellett. Szentpéteryne Kandó Katinkáé az érdem, aki fáradhatatlan közreműködéssel rendezte az ünnepélyt. Az óvodásgyermekek kivétel nélkül részesültek karácsonyi ajándékban.

— **Felülfizetések a katonai zenekar által adott concerten.** Deuts Adolf, bervei Jónás Adolf, dr. Mayer Ödön 20—20 K., Löw Károly 12 K. 20 fil., Löw Károly zenészek részére 1 hordó pilzeni sör, Deutsch Manó, bervei Jónás Gyula, Fuchs Nándor 10—10 K., tisztí asztaltársaság 7 K. 20 fil., dr. Náthán Bernát 5 K., ifj. Baumann Nándor, Schermann Kálmán 4—4 K., Majláth Ferencz, Urbán Gyula 3—3 K., Novák Ferencz, Schlesinger Herman, Zimermann Gusztáv, Szóts N. utásztiszt, Gelb Fülöp, Mendel Manó, Patitia Rubin, Fischer Vilmos, dr. Téri Ödön, dr. Roska Miklós, asztaltársaság 2—2 K., Önkéntesi asztaltársaság 150 K., Molnár János 120 K., Dáhin-ten Viktor, Grund János, Czirlea Aurél 1—1 K., N. N. 60 fil., szegény asszony, N. N. 40—40 fil., N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., N. N. 20—20 fil., N. N. 10 fil. összesen 160 K., azaz egyszázhatvan korona felülfizetés. Befolyt összeg 525 K., kiadás 10 K., tiszta maradvány 515 K. Szükségesnek tartjuk megemlíteni, hogy a concerten nagyon sokan voltak jelen úgy a katonák, mint a civil publikum köréből. Rendkívül elismerés illeti ezért az ezrednek új kármesterét D w o r z á k urat, ki ügyes vezetésével a 31-ik gyalogezred zenekarából egy elsőrendű zenekart állított össze.

— **Tüzeset.** Magyarigen községben még mindig jó kedv uralkodik. Egyesek meg nem engedett vad tréfát üznek és ez mindazóta folyik, a mióta a községi bíróválasztások megtörténtek. Ablakzúzások napirenden vannak — de ez semmi — ezzel nem elégszik meg a primitív nép . . . A megválasztott községi bíró részére — körülbelül saját pártjabeli vitézek —, hogy tiszteletüket annál inkább leróják irányában, e hét folyamán — nem is este — hanem az éjjeli órákban világítást rendeztek — de sajna —! az ellenfele szegény Medrea János kárára. Elretentő! . . . Az alkalom megvolt . . . t. i. Medrea feleségével Budapestre utazott s míg ő ott a vigszínházban tapsolt Isten tudja melyik Sárinak — addig itthon fölgujtották istállóját, csürét — elégett a takarmánya — sőt kevésbe mult, hogy, házi állatai is oda ne vesszenek . . . És mindez egy községi bírói állásért történt meg . . . Sokat tanulhatna ebből a mostani községi bíró: Rezmán Albert is! . . .

— **A hölgyvilág nem használ** zsiros kenőcsöt, vagy krémet, hanem csupán Kristalint, egy növényekből összeállított kristálymasszát, mely a bőrt széppé és vakító fehérré varázsolja, szeplőket, vimmerliket és májfoltokat eltávolít, a ránczokat elsimitja és az ifjúkori üdeségét visszaszerzi. Kapható mindenütt. Vezérképviselő Magyarországra részére Budapest, Barossutca 91. Egy próbadozár ára 50 fillér, üvegdozozé 3 korona. Kristalinszappan 1 k. Kristalinpuder 1 K. — Postai szétküldés naponta.

— **A szegény vakok karácsonya.** Nagy a földi nyomor, az emberek ezrei különböző körülmények között nyújtják felénk kezüket, alamizsnát, segedelmet kérve. E számtalan szerencsétlenek között azonban legszánandóbbak azok, kik megfosztva a látás gyönyöreitől, még koldulni sem mehetnek látó embertársaik segedelme nélkül; pedig gyakran nemcsak a saját, de többtagu családjuk kenyéréért kellene könyörögniök. E vak embertársaink érdekében, kiknek száma hazánkban a 18.000-ret meghaladja, fordul a Vakokat Gyámolító Orsz. Egylet a nagyközönséghez, hogy csak egy perczig képzelje magát az örökös sötétségbe, mindenkorra megfosztva a természet szépségeinek szemlélésétől, bizonytalanságára lesz szegény vak embertársainknak. Most, a mikor a tél zordsága, úgy a szegény vakokra, mint azok kis gyermekeikre, kétszeresen nehezedik, azt a kérelmet intézi a nemesszivű emberbarátokhoz, kegyeskedjenek adományukkal nagylelkien hozzájárulni ahhoz, hogy a szegény vakok közt tüzelő és élelmiszert oszthassunk szét, hogy a vak gyermekeket és a felnőtt vakok látó gyermekeit felruházhassuk és ezen szegény teremtetéseknél a karácsonyi szent időben örömet szerezhessünk. A szenvedők nevében előterjesztett kérelmünkre adakozók küldjék adományaikat Budapest, VII. Hungária-körut 16. szám alá.

az összegnél már 150 millióval többet költöttek el s a csatorna mégis csak egyharmad részében készült el, a társaság szétment s az ügy bíróság elé került.

Világra szóló sikkasztások, vesztegetések, dorbézások kerültek napvilágra s miniszterek, országos képviselők, akadémiai tagok, sőt maga Lesseps is szárnyszegetten buktak bele a nagy . . . panamába.

Innentől kezdve lett a panama szó erkölcsileg megróvó jelzője az olyan természetű manipulációknak, a melyenkről fönnebb emlékeztünk meg.

S a csatorna? . . . Az tovább . . . panamázott. Új társaság alakult, mely 65 millió frankért vállalta a munka befejezését s 1894-ben munkához látott, de ezt csak . . . panamázásból tette, mivel tudta, hogy abszolút lehetetlen ezzel az összeggel 2/3 rész munkát végezni, hanem bizott abban, hogy tőle a jogot majd dus kamattal veszi át valamely pénzes társulat. A nagy panama alatt még egy másik fiókpanama is folyt le annál a társaságnál, mely az átszelést fönnebb a „Nicaragua” völgyben akarta megcsinálni. A panamák vége a csatornák munkáinak beszüntetése lett.

Igy tartott ez a spanyol-amerikai háborúig. Ekkor az Unio belátta, hogy neki okvetlen szüksége van a csatornára, mert ha a Csendes oczeánból akar az Atlanti tengerbe vagy viszont menni hajóival, egész déli Amerikát kell megkerülnie.

Az átvágás terve tehát újra megindult, de most már államilag kezelve. A választás a colon-panamai csatorna folytatására esett, de bökkenő volt az, hogy a társaság, mely 65 millió frankkal szervezkedett s nem csinált semmit, egy milliárd és kilencz millió dollárt (öt milliárd és 45 millió koronát) kért kárpótlásul. Volt azonban esze az Uniónak is és kimon- dotta a nicaragui irány folytatását, mire átadta a csatornát és eszközeit.

Most már újabb akadályt gördített a munka útjába Columbia szenatusa, melynek „hazafias” tagjai, akik t. i. a jövedelemben nem részesültek volna, megtagadták az Unio azon kérését, hogy a csatorna területe fölött 6 mérföldnyi szélességben szabadon és függetlenül uralkodhassék.

Ez azonban nagy elkeseredést szült az érdekelt panamai szoroson s mert félték, hogy az Unio a másik irányt építteti ki és ők a megélhetés jövedelmétől elesnek, fellázadtak, magukat Colimbiától függetlenítették, köztársasággá lettek, mert az ő keblüket is dagasztotta ugyan az önzetlen, tiszta hazafiasság, hanem azért mégis pénz a pénz. Természetes, hogy az Unio őket elismerte, mert tudta, hogy így csatorna tervei sikerülnek. A lázadáshoz ha nem is nyilvánvalóan, de — ismerve az emberek „önzetlen hazafyaskodását” — valószínűen az Unio dollárai szolgáltak fűtőanyagul. Mindez 1903-ban történt s a colon-panamia csatorna épülni kezdett.

Ime tehát a panamák egész lánczolatának kellett lefolynia, míg a csatorna építésének folytatásához szilárd alapon újra neki kezdhettek.

Minő tényeket sujthatunk tehát a p a n a m a s a p a n a m á z á s jelzőkkel.

Ugy képzeljük, hogy azokat az eljárásokat bélyegezhetjük így meg, melyek embertársaink anyagi és erkölcsi megkárosítását vagy félrevezetését czélozzák azért, hogy anyagi vagy erkölcsi hasznunk legyen. A mire ezentúl használják ezen jelzőket, az már aligha vonható a panamázás keretébe.

Panamázást követ el például azon kormányférfiu, aki az állami javak bérbe adását és elárusítását, a konzessziók adását, a megbízásokat, az állami építkezéseket és munkálatokat s a pénzügyi műveleteket és szerződéseket úgy intézi el, hogy magának abból anyagi vagy erkölcsi haszna van, az állam pedig

bármí csekély kárt szenved általa; de még akkor is panamázás ez, ha az állam kárt nem szenved, de kár származik abból egyes mellőzött érdemesebb és illetékesebb magánosokra nézve.

Panamázás az is, mikor kormányférfiu, a kinevezéseknél anyagi, érzelmi vagy bármely más okokból az államra nézve nem a legelőnyösebb s a legérdemesebb egyéneket válogatja ki, mivel ez által állam is egyén is igaztalanul kárt szenved.

Sőt még az is panamázás, mikor miniszterek és országgyűlési képviselők elveiket, a melyek alapján a nép az ország házába küldötte őket, saját fentartásuk miatt felfelé szegre akasztják, lefelé vagyis a választók felé pedig nagy hangon erősködnék elveik követése és fentartása mellett, sőt hogy szavuknak nagyobb nyomatéka legyen, az ellenvéleményűeket, kiket azonban felfelé tullicizálnak, a legvehemensebben üldözik, mert ezáltal a választók szeme beköttetvén, tévutra vezettetnek s akaratukat nem érvényesíthetik, s ezért erkölcsileg, sőt lehet talán anyagilag is, kárt szenvednek.

A mik a kormányférfiak s az országos képviselők az országra nézve, azok a közigazgatási tisztviselők és a törvényhatósági bizottság tagjai a vármegyére és városokra nézve és úgy tovább. A miként amazok panamázhatnak mindenféleképpen, éppen úgy éppen azokban a dolgokban tehetik, s fájdalom teszik is néha-napján emezek s fogják tenni az emberi kor legvégső határáig, mert az emberből soha sem lesz ezen a földön. angyal.

Ennél fogva ennek a szónak „p a n a m a” ki- látása van örök életre, még akkor is, ha Panamát a tenger elnyeli. Ha csak valami még nagyobb panamázás a fogalom ezt a megnevezését el nem nyeli.

— **Szerencsétlen esés.** Zsunkán Vaszilie magyarigeni lakos disznóölés segítése közben oly szerencsétlenül csuszott meg, hogy jobb lába ketté tört.

— **A Divat Szalon,** magyar olvasóközönségünk e jóságért méltán kedvelt családi lapja, immár XXII. évfolyamát járja. Minden dicséretnél többet mond róla ama tény, hogy ez idő alatt a Divat Szalon keletkezésének idejéből való régi divatlapok mind kidőlték és olvasóik csatlakoztak a győztesen maradt legjobb családi divatlap olvasóközönségéhez. Ebben az időben már nincs város és nincs magyar uriház, ahol kéthetenként nem a legnagyobb érdeklődéssel várnák a magyar gazdasági viszonyokhoz mért takarékos öltözködés tanítóját s egyben a legjobb szándékkal szerkesztett családi lapot, a Divat Szalont. — A mai nehéz életviszonyok között valóban kétszeresen is meg kell becsülnünk a nemes irányú divatlapot, mely asszonyainkat nem a divathóbortok majmolására, hanem takarékoságra és munkára tanítja. A „Divat Szalon“ ugyanis igen kevés teret enged az ugynevezett párisi divatnak, melyet a mi társadalmi és gazdasági viszonyaink közt nevetség és kár nélkül viselni csakugyan nem is lehet, ismerni azonban a jóízűséghez tartozik és e helyett a valóban szép, elegáns, praktikus öltözékek, kalapok stb. készítését tanítja. A Divat Szalon ugyanis ingyen szabásokkal szolgál, pontosan az előfizető mértéke szerint s e szabások által a lapban bemutatott toilették otthon is elkészíthetők. Szorgalomra, tevékenységre ösztönzi e lap olvasóit az iparművészeti munkák tanításával, háztartásra vonatkozó tanácsaival s a jól végzett munkálkodás jutalmául egy teljes, jól szerkesztett neves írók munkáival gyarapított szépirodalmi résszel s egy jóra való gyermeklappal ad a tudnivalók mellé nemes szórakozást is. A Divat Szalon külső kiállítása méltó a belső tartalomhoz. Színes képei, ábrái, diszes borítéka, kiváló hölgyek arcképeinek bemutatása, ismeretterjesztő cikkeihez adott illusztrációi mind sikeresen sorakoznak ahhoz, hogy a magyar olvasóközönség ez években régi, de fejlődésben mindig friss és új családi lapját a külföldi divatlapok fölé emeljék. A Divat Szalon különben olcsóságban is kiállja velük a versenyt, lévén előfizetési ára: egész évre 12 K., fél-évre 6 K. és negyedévre 3 K. Mutatványszámot ingyen és bérmentve küld a Divat Szalon kiadóhivatala Budapest, IV., Eskü-ut 5. sz.

— **Ötven év!** Ennyi idő telt el „Az Anker“ élet- és járadékbiztosító társaság alapítása óta. A fél-század alatt elért kiváló eredményeken kívül bizonyára a közönség legszélesebb rétegeit érdekli a társaság lapunk mai számában megjelent hirdetésének azon publikációja, hogy új biztosítási módozatot alkotott, melynek hivatása az élet- és nyugdíjbiztosítás előnyeit egyesíteni. Ezzel a társaság régóta érzett hiányt pótol.

Angol-kór.

Ama kiváló és koncentrált táplálék, a mely a SCOTT-féle Emulsió-ban foglaltatik, táplálja a csontokat, s azokat keményekké és egyenesekké teszi. E szer hatása alatt a csontokat körülvevő hus egészséges és szilárd lesz.

Az általános egészség a SCOTT-féle Emulsió

hatása alatt, rohamosan javul és az angolkóros gyermekek époló rózsás és viruló arczzint kapnak, mint az egészségesek. Az orvosok állandóan ajánlják a SCOTT-féle Emulsió

használatát.

Egy eredeti üveg ára 2 kor. 50 f.

Kapható minden gyógytárban.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

Kossuth Ferencz levele!

Tek. Balázsovich Sándor gyógy-szerész urnak Sepsiszentgyörgy.

„Csuzos bántalmaknál az „INDASZESZ“ bedörzsölése jó hatásnak mutatkozott. Kérem legyen szives nekem három üveggel küldeni.“

KOSSUTH FERENCZ.

Számos előkelőségek és orvosok igazolják, hogy a törvényesen védett székelyhavasi

INDASZESZ

gyógyfű sósborszesz

legjobb szernek bizonyult a test és izmok edezésére. Üdítés frissit, Megóvja a testet a hideg káros befolyásától. Massagehoz (gyuró-kenőkura) fellettel ajánlatos. Leghatásosabb szer csuz, köszvény, rheuma, fejfájás, nátha, influenza, tagszaggyatás és minden nemű meghűlésből eredő bajok ellen. A székelyhavasi „INDASZESZ“ össze nem tévesztendő más sósborszesz készítményekkel, melyek egyszerű szeszkeverékek, holott az „INDASZESZ“ székelyhavasi gyógyfüvek-ből előállított és hatásában felülmúlhatatlan gyógyszer különlegesség.

Készíti Balázsovich Sándor gyógy-szerész Sepsiszentgyörgy. A törvényesen védett székelyhavasi „INDASZESZ“ kapható 2 és 1 koronás üvegekben az országban mindenütt.

Kapható:

minden jobb vendéglőben, kávéházban és fűszerkereskedésben

Sz. 1051—1908.

Arverési hirdetmény.

Alólirott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §. értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a gyulafehérvári kir. járásbíró V. 1007. számú végzése által Dr. Fried Ármán ügyvéd által képviselt Bogdán Akim végrehajtató javára Mortin János és neje ellen 741 K. tőke, és egyéb törvényes járuléka követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le- és felülfoglalt és 609 K.-ra becsült szarvas marhák és házi butorok stb. álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a V. 1007—1908. sz. kiküldést rendelő végzés folytán helyszínén vagyis Karnán alperes lakásán leendő eszközlésére **1908. évi december hó 30-ik** napjának délután 2 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §. a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alólirott kiküldöttől vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni, mivel különben joguk nem fog tekintetbe vétetni.

A törvényes határidő ezen hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítottatik.

Az elárverezendő ingóságok vételára 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Gyulafehérvárt, 1908. évi december hó 11.

Germán, kir. bírósági végrehajtó.

4 ministeri jóváhagyás.

1. A berlini földm. miniszter urtól, 20—06.
2. A kopenhágai belügyminiszter urtól XII. 20—06.
3. A hesseni nagyhercegség-ségnél a belügyminiszter urtól IV. 13—07.
4. A berlini földm. miniszter urtól X. 15—07.

RATIN mint legbiztosabb egér és patkányirtó-

szer van elismerve. Több külföldi polgári és katonai hatóságok elismerése.

1 adag patkánybacillus 3 K., 1 adag egérbacillus 1.80 K. Prospektus kívánatra ingyen. Nagyobb területen az irtást garanciával elvállalja

„Ratin“ bakterológiai laboratórium, részvénytársaság magyarországi vezérképviseelője és egyedárusága Haan Béla Budapest, VII. ottentiller-utca 26—15

KRIEGNER-féle REPARATOR TÖRV. VÉDVE.

évtizedek óta nagy sikerrel használtatik csuz, köszvény ellen.

Kis üveg 1 korona. Nagy üveg 2 korona.

Kapható:

„KORONA“ gyógyszer-tárban, Budapest, VIII., Kálvin-tér (Baross-u. sarok.)

Postai szétküldés naponta.

Köszönet

Belföldi szének
Porosz szén
Karwini szén
Dsztraui kovácsszén
Koks
Brikett
Faszén

Köszönet

Szállít waggonszámra, valamint évi kötésre

Klár Andor
czég

Debreczen,
Miklós-utca 23. szám.

Telefon inter-urban: 415. Sürgőnyszim: Klár Andor.

— Kérjen ajánlatot! —

Mészet

Kizárólag fával égetett biharmegyei (Élesd-Rév-Mezőtelegd) fehér darabos mész. Évi termelés 1000 waggon.

Mészet

FIGYELEM!

Szőlőoltványt, szőlővesszőt ne rendeljen addig, míg tőlem árjegyzéket nem kér! Gyökerező oltványok ezre 140 korona, Delaware ezre 100 korona.

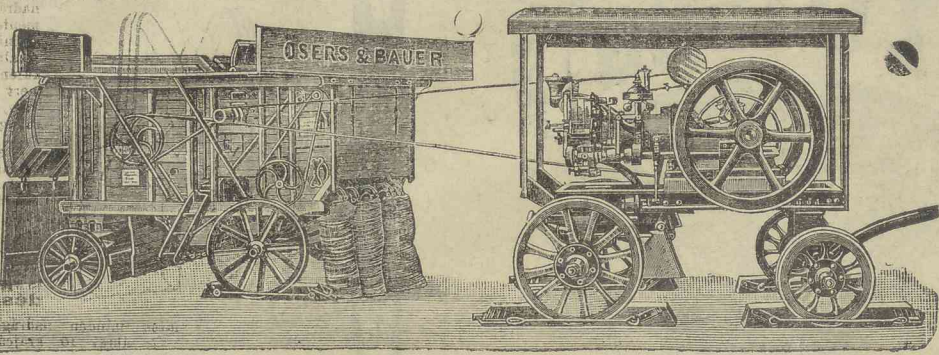
CZIM:

Szigyártó Nagy Mihály
FELSŐSEGED, Somogy megye.

OSERS és BAUER

kizárólagos motorgyár

BUDAPEST, VI. Podmaniczki-utca 18. WIEN, XX. Dresdnerstrasse 81-83 a.

Benzin-lokomobilok

Benzinmotorok, Szivógázmotorok.

A jelenkor legolcsóbb üzemereje! Üzemköltség óra-lóerőnként 2-3 fillér. Több száz telep üzemben. Kedvező fizetési feltételek! Elsőrendű, szolid gyártmány! Árjegyzékkel és költségvetéssel díjmentesen szolgálunk.

Az utóbbi időben a következőknek szállítottunk gépeket: Schlosz János és társai Szász-vegyész 8 HP. cséplő-szerelvény, Papp János Iháros-Berény 8 HP. cs. sz., Nagy J. Pál, Boglár 6 HP. cs. sz., Takács Imre malomtulajdonos, Pásztó 75 HP. szivógáz telep, Stenger Vilmos malomtulajd. Nagytapolovecz 50 HP. sz. t., Rosmann Samu malomtulajd. Mocs, Kolozs megye HP. 40 sz. t. és még számos nagy uradalomba.

„M-i-i-t?” — „Papa megengedte! Hisz' valódi Jakobi-féle Antinicotin-cigaretta-hüvelyek fadobozban.”

Figyelem! Csakis a „JAKOBI” jelzéssel valódi! Minden fadoboz egy érdekes bűvészkártyát tartalmaz.

ALAPITTATOTT 1858. ÉVBEN

AZ ANKER

élet- és járadékbiztosító társaság.

Magyarországi igazgatóság BUDAPEST.

Az Anker palota építésének befejeztéig

V., ERZSÉBET-TÉR 13. SZÁM.

Vagyon 174 millió korona. * Kifizetések 338 millió korona. * Biztosítási állomány 538 millió korona. * Magyarországon vagyonából 30 millió korona van elhelyezve.

Az összes szokásos tőkebiztosításokat halál és elérés esetére eszközli a társaság jutányos díjak mellett. Legújabbán pedig új biztosítási módozatot alkotott, melynek hivatása

az élet- és nyugdíjbiztosítás

előnyeit egyesíteni. Betegség vagy baleset folytán a rokkantság esetén a díjfizetés megszűnik, azonkívül a biztosított tőke 5 vagy 10%-át járadékképp élvezi a rokkant a biztosítási tartam leteltéig, lejáratkor (halál vagy elérés esetén) pedig a teljes biztosított tőke fizetett ki.

Felvilágosítást nyújt „Az Anker” magyarországi igazgatósága vagy

TIHANYI ADOLF,

erdélyrészi főügynöke Kolozsvárt.

OH JAJ!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség

és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásuak

Egger mellpasztillái

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboza 1 és 2 kor. Próbadoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NÁDOR” gyógyszerár Budapest, VI., Váci-körút 17.

ÉLJEN!

Egger mellpasztillája csakhamar meggyógyított!

KAPHATÓ:

GYULAFEHÉRVÁRT: Frölich Gyula, Vlád Miklos, Nagy Endre gyógyszerárakban.

NAGYENYEDEN: Oberff J. örökösei, U. Kováts József gyógyszerárakban.

Még azokat is, akik éveken át mást használtak, meghódította a valódi

ERŐSÖSBORSZESZ,

mert mindazt egyesíti magában, amit egy igazán jó és hatásos háziszertől várni lehet.

Öre az egészségnak, fertőtlenítő, erősítő és edző az izmokat, fájdalomcsillapító. Páratlan, mint szájvíz, haj- és bőrápolószert.

== Szükséges minden háztartásban! ==

Kapható mindenütt 30 fill., 40 fill., 1 és 2

koronás üvegekben.

Postán 10 kis üveget 3 koronáért küld utánvétel

vagy a pénz előzetes beküldése után:

KOSMOS laboratórium GYŐR.

== Kapható mindenütt! ==

Főraktár Gyulafehérvárott:

lfj. Baumann Nándor úrnál.

DOHÁNYZÓK !!

Tegyetek próbát a

egyedüli édes ízű

cigaretta-papirossal.

Kellemes édes ízével eltünteti a dohány maró nikotinját.

AKI

magát és gyermekeit

köhögéstől

rekedtségtől, náthától, nyálkásságtól, gégehurutól, görcs- és számköhögéstől megóvni akarja, vegye az orvosilag kipróbált és ajánlt

KAISER-féle Mell-Karamellát

a három fenyővel.

5500 közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány erről. Csomagja 20 és 40 f., Doboza 80 f.

Kapható: VLÁD VIRGIL gyógyszerárakban Gyulafehérvárt.

KEDVENCZ

Liliomtejszappan.

Legenyhébb szappan a bőrápolásra.

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságú Portland Cementet ajánl olcsó áron a

PORTLAND-CZEMENT-gyár Brassóban.

Itt helyben kapható id. Misselbacher J. B. cégnél.

Csak egy papírt szívunk, ez pedig

ABADIE

Egy óra 240 kor. Negyedévre 7 kor. Félóra 14 kor. Egy óra 28 kor.

AZ ÚJSÁG
A LEGJOBB
NAPILAP

CZIM: AZ ÚJSÁG
BUDAPEST, RÁKÓCZI-ÚT 54.

MACH-féle szabad.
egészségi nadrágtartók

Urak részére: 50, 75, 100, 140 190 kr.
Gyermekek részére: 35, 42 és 50 kr-ért
!! Mindenütt kaphatók !!

Egészséges, kényelmes viselet, mivel a nadrágtartók erős, rozsdamentes csatlóknak vannak és minden testmozgáshoz alkalmazkodnak (1. ábra), különösen pedig azért, mert a nadrágtartók kitűnő, nyújtható, színtartó anyagból készülnek.

Nem veszítünk többé gombokat mert a nadrágtartót sohasem kell legombolni (1. ábra), így tehát a gombok a folytonos ki- és begombolás vagy esavarással nem szakadnak le és agyorsöltőzködés is lehető.

Különösen ajánlatos minden nadrághoz egy garnitúra rezerva csatolót (2. ábra) 10 krajcárt beszerezni és azokat nádrág fel-függesztő (3. ábra) gyanan-használni amit által elérhető az, hogy vasalás nélkül is megtartsa a nadrág eredeti alakját hogy sima, ránc nélküli legyen.

Gyáram a legmodernebbben van berendezve és roppant számban gyártom a nadrágtartókat, amelyek nemcsak minőség szerint a legjobbak, de 25 százalékkal olcsóbbak is a közönségeseknél.

Cs. kir. szab. nadrágtartó-gyár
FR. MACH, BRÜNN.

A napokban megjelenik a Gyulafehérvári Kalauz.

(Idegenek tájékoztatója.)

Egy beszédes, élénk temperamentumu cicerone, egy okos, tudós **Kalauz**, egy a régmúltak és a jelennek alapos ismerője, egy figyelmes tájékoztató és kedves elbeszélő, mely lépten-nyomon oktat, magyaráz és vezeti az idegent a gazdag történelmi múltból fennmaradt emlékekhez és vázolja a város jelen állapotát. Nincs a városnak egy pontja, egy említésre méltóbb közintézménye vagy épülete, melyről a **Gyulafehérvári Kalauz** bő részletességgel ne mesélne, de megismerteti kulturális és ipari helyzetünkkel is és elvezeti az idegent gyárainkba, műhelyeinkbe, üzleteinkbe, megmagyarázván, hol mit és milyen minőségben lehet találni.

A **Gyulafehérvári Kalauz** vezetése mellett feltalálja mindenki érdeklődése tárgyát és éppen ezen szempontból nagyértékű szolgálatot teljesít nemcsak az átutazó idegenek vezetésében, de a város mindazon lakosának, aki a ritka multu város **történetét** ismerni akarja.

Aki pedig megfordulván városunkban, emlékek akar távozni, — jobb, czélszerűbb és maradandóbb becsü emléket nem vihet magával, mint a **Gyulafehérvári Kalauz**, mellyel egyaránt kedves meglepetést fog szerezni családjának, barátjának vagy arra érdemes ismerősének.

Egy példány Gyulafehérvári Kalauz ára 50 fillér.

Kapható Papp György könyvnyomdájában Gyulafehérvárt.

Vidéki megrendelések az összeg előleges beküldése után portómentesen teljesíttetnek.